

„Kaip elgtis nustatčius galimą Ekologinės gamybos reglamento (Reglamentas (ES) 2018/848) neatitiktį pagal 27 straipsnį arba 28 straipsnio 2 dalį?“

Kokybės vadovas

Parengimas

Leidykla:	Forschungsinstitut für biologischen Landbau Deutschland e.V. [Ekologinio žemės ūkio mokslinių tyrimų institutas (FiBL)], Kasseler g. 1a, 60486 Frankfurtas prie Maino, www.fibl.org
Autoriai:	Dr. Alexander Beck (Maisto mokslo ir kokybės biuras), Marlene Ariana Milan (FiBL), Jana Furtwengler (FiBL)
Korektūra:	anglišką versiją peržiūrėjo Mirjam Schleiffer ir Bernhard Speiser (FiBL)
Būklė:	2021 m. lapkričio mėn.

Šis vadovas parengtas įgyvendinant projektą „Problemų analizė ir reikiamų veiksmų nustatymas pesticidų likučių ekologinės gamybos grandinėje srityje“ (FKZ 2818OE078).

Projektą finansavo BMEL – Vokietijos federalinė maisto ir žemės ūkio ministerija remdamasi Vokietijos Bundestago nutarimu. Projektą rėmė BLE – Federalinė žemės ūkio ir maisto tarnyba pagal federalinę programą „Ekologinis ūkininkavimas ir kitos tvarios žemdirbystės formos“ (BÖLN).

Atsakomybės apribojimas

Šiame vadove pateikiamas pagrįstas teisinės situacijos supratimas. Jis nėra teisiškai privalomas. Jis skirtas padėti suprasti ir įgyvendinti naujus reikalavimus, visų pirma Reglamento (ES) 2018/848 27 straipsnį ir 28 straipsnio 2 dalį, ir praktiškai juos įgyvendinti. Ar laikomasi reikalavimų, sprendžia ekologinės kontrolės įstaigos, institucijos ir galiausiai teismai. Praktikoje aiškinimai gali ne kartą keistis. Vis dar nėra nei teismų praktikos, nei administracinės praktikos. Leidėjas ir autoriai neprisiima jokios atsakomybės už šiame vadove pateiktą informaciją, ypač už jos teisingumą, išsamumą ir aktualumą.

Gefördert durch:

Bundesministerium
für Ernährung
und Landwirtschaft

BÖLN

Bundesprogramm Ökologischer Landbau
und andere Formen nachhaltiger
Landwirtschaft

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

FiBL

Kokybės vadovas FiBL
Vokietija e.V.

Turinys

1. Įvadas.....	2
2. Teisinės sistemos apžvalga įvertinant galimus nukrypimus ir neatitiktis pagal ES ekologinės gamybos reglamento (ES) 2018/848 27 straipsnį ir 28 straipsnio 2 dalį	3
2.1 Teisinė klasifikacija	3
2.2 Reikalavimai visų tipų neatitiktims (27 straipsnis)	3
2.3 Reikalavimai nustatčius neleistinus produktus ir medžiagas (28 straipsnio 2 dalis)	4
2.4 Tyrimo seka.....	5
2.5 Pranešimas kontrolės įstaigai ar kontrolės institucijai ir pirkėjui.....	7
3. Įgyvendinimo vadovas ekologinės gamybos veiklos vykdytojams	9
3.1 Visų galimų tipų ES ekologinės gamybos reglamento pažeidimų nagrinėjimo tvarka pagal 27 straipsnį	9
3.2 Procedūra ir specialios rekomendacijos, jei yra nustatyta neleistinų produktų ir medžiagų pagal 28 straipsnio 2 dalį	10
4. Priedas. Pavyzdžiai	14

I. Įvadas

Naujajame Ekologinės gamybos reglamente (ES) 2018/848 išsamiai nurodomos veiklos vykdytojo pareigos ir veiksmai įtarus neatitiktį. 27 straipsnyje reglamentuojamas visų rūšių galimų Ekologinės gamybos reglamento pažeidimų nagrinėjimas. Kita vertus, 28 straipsnio 2 dalyje daugiausia dėmesio skiriama pagal Ekologinės gamybos reglamentą neleistinų produktų ir medžiagų buvimui. Abiejuose straipsniuose nustatytas beveik identiškas sisteminis požiūris.

Pagal naująjį Ekologinės gamybos reglamentą, veiklos vykdytojai, kurie įtaria, kad produktas neatitinka Ekologinės gamybos reglamento, turi atlikti tyrimą ir nuspręsti, ar įtarimą galima pagrįsti. Jei įtarimas pagrindžiamas arba jei jo negalima pašalinti, veiklos vykdytojas turi nedelsdamas informuoti atitinkamą kompetentingą instituciją arba prireikus – atitinkamą kontrolės instituciją ar kontrolės įstaigą ir visapusiškai su jomis bendradarbiauti tikrinant ir nustatant įtariamos neatitikties priežastis.

Reglamente (ES) Nr. 2021/279 išsamiai nustatyta, ką reikia patikrinti ir kaip turi būti parengtas šis pranešimas.

Šis vadovas suskirstytas į dvi dalis. I dalyje aptariamos teisinės nuostatos ir jų aiškinimas, aprašoma galima patikrinimų seka ir pranešimo pateikimo kontrolės įstaigai (institucijai) ir pirkėjui tvarka. II dalyje pateikiami nurodymai, kaip elgtis, jei kyla įtarimų dėl neatitikties (pavyzdžiui, kaip patikrinti, ar informaciją galima pagrįsti ir ar ji pagrindžia įtarimą dėl neatitikties Ekologinės gamybos reglamentui).

I dalis

2. Teisinės sistemos apžvalga įvertinant galimus nukrypimus ir neatitiktis pagal ES ekologinės gamybos reglamento (ES) 2018/848 27 straipsnį ir 28 straipsnio 2 dalį

2.1 Teisinė klasifikacija

Ekologinės gamybos reglamente nustatytuose nukrypimų (galimos neatitikties) tvarkymo reikalavimuose numatyta, kad už įtartinų atvejų vertinimą pirmiausia atsakingi veiklos vykdytojai. Naujuoju ES ekologinės gamybos reglamentu (ES) 2018/848 padidinama veiklos vykdytojų atsakomybė už tokius atvejus ir patikslinamas kontrolės įstaigų ir (arba) kontrolės institucijų ir veiklos vykdytojų atsakomybės pasidalijimas taip, kad pirmiausia atlikti tyrimą turi pats veiklos vykdytojas. Apie atvejus, kai įtarimas pagrindžiamas arba kai jo negalima pašalinti, būtina pranešti kontrolės įstaigai ar kontrolės institucijai. Tai taikoma visų rūšių nukrypimams (galimiems neatitikimams) nuo Ekologinės gamybos reglamento.

Toliau pateikti paaiškinimai pagrįsti šiais tekstais ir leidiniais:

Beck A. (2018): *Die neue Bio Basisverordnung (EU) 2018/848 [Ekologinės gamybos reglamentas (ES) 2018/848]*, LMuR 6/2018 S 221 – 228

Rombach M., Lach G., Friedle A., Eckert G., Schigulski S. (2020): *Manual Laboranalyse und Pestizidrückstände im Kontrollverfahren für Ökologischen Landbau [Vadovas - Laboratorinė analizė ir pesticidų likučiai ekologinio ūkininkavimo kontrolės procedūroje]*, Red. Prüfungsgesellschaft ökologischer Landbau mbH Karlsruhe (Ekologinio ūkininkavimo audito įmonė mbH Karlsruhe)

Ekologinės gamybos reglamento (ES) 2018/848 27-29 straipsnių aiškinimas

BÖLW (2019): *Ekologinės gamybos reglamento (ES) Nr. 2018/848 27-29, 41 ir 42 straipsnių aiškinimas. Regeln zum Umgang mit Verstößen und Kontaminationen [Ekologinės gamybos reglamento (ES) Nr. 2018/848 27-29, 41 ir 42 straipsnių aiškinimas]*

AöL (2019): *Interpretation der Artikel 27 bis 29, 41 und 42 in der neuen Bio-Basis-Verordnung (EU) Nr. 2018/848< (2. versija) [Ekologinės gamybos reglamento (ES) 2018/848 27-29, 41 ir 42 straipsnių aiškinimas]*

2.2 Reikalavimai visų tipų neatitiktims (27 straipsnis)

Pagal Ekologinės gamybos reglamento (ES) 2018/848 27 straipsnį veiklos vykdytojas privalo elgtis taip, jei įtaria, kad jo „pagamintas, paruoštas, importuotas ar iš kito veiklos vykdytojo gautas“, t. y. jo turimas, produktas neatitinka reglamento reikalavimų:

Europos Parlamento ir

Tarybos reglamento (ES)

Nr. 2018/848 27 straipsnis

Pareigos ir veiksmai įtariamoms neatitiktims atveju

Jeigu veiklos vykdytojas įtaria, kad jo pagamintas, paruoštas, importuotas arba iš kito veiklos vykdytojo gautas produktas neatitinka šio reglamento, tas veiklos vykdytojas pagal 28 straipsnio 2 dalį turi:

- a) identifikuoti ir atskirti atitinkamą produktą;
- b) patikrinti, ar įtarimą galima pagrįsti;

- c) neteikti atitinkamo produkto rinkai kaip ekologiško arba kaip perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produkto ir nenaudoti jo ekologinėje gamyboje, išskyrus atvejus, kai įtarimą galima pašalinti;
- d) jeigu įtarimas pagrindžiamas arba jeigu jo negalima pašalinti, nedelsiant informuoti atitinkamą kompetentingą instituciją arba prireikus atitinkamą kontrolės instituciją ar kontrolės įstaigą pateikiant jai, jei tinkama, turimą informaciją;
- e) visapusiškai bendradarbiauti su atitinkama kompetentinga institucija arba prireikus su atitinkama kontrolės institucija ar kontrolės įstaiga tikrinant ir nustatant įtariamos neatitikties priežastis.

Jei įtariama galima neatitiktis, veiklos vykdytojas turi atskirti atitinkamus produktus (27 a straipsnis) ir patikrinti (27 b straipsnis), ar šis įtarimas pagrindžia neatitiktį ES ekologinės gamybos reglamento reikalavimams.

Jei įtarimas pagrindžiamas arba jei jo negalima pašalinti, apie tai būtina nedelsiant pranešti kontrolės įstaigai arba kompetentingai institucijai (27 d straipsnis).

2.3 Reikalavimai nustačius neleistinus produktus ir medžiagas (28 straipsnio 2 dalis)

Pastaraisiais metais kilo nemažai įgyvendinimo sunkumų, ypač dėl neleistinų produktų ir medžiagų. Todėl Ekologinės gamybos reglamento 2018/848 28 straipsnyje daugiausia dėmesio skiriama „produktams ar medžiagoms, kurių [...] neleidžiama naudoti ekologinėje gamyboje“. Iš esmės jame laikomasi tokios pačios sistemos kaip ir 27 straipsnyje.

Pirmiausia 28 straipsnio 1 ir 2 dalyse paaiškinama, kad šis straipsnis taikomas tik tiems produktams ar medžiagoms, kurių neleidžiama naudoti ekologinėje gamyboje pagal Reglamento (ES) 2018/848 9 straipsnio 3 dalies 1 pastraipą.

28 straipsnio 2 dalis skirta produktams, kuriuos veiklos vykdytojas ketina „naudoti arba parduoti“ kaip ekologiškus arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktus, t. y. produktai yra veiklos vykdytojo nuosavybė.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES)

Nr. 2018/848 28 straipsnis

Atsargumo priemonės, skirtos užkirsti kelią neleistinų produktų ir medžiagų buvimui

...(2) Jeigu veiklos vykdytojas įtaria, kad dėl produkto ar medžiagos, kurių pagal 9 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą neleidžiama naudoti ekologinėje gamyboje, buvimo produkte, kurį ketinama naudoti arba juo prekiauti kaip ekologišku arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktu, tas produktas neatitinka šio reglamento, veiklos vykdytojas:

- a) identifikuoja ir atskiria atitinkamą produktą;
- b) patikrina, ar įtarimą galima pagrįsti;
- c) neteikia atitinkamo produkto rinkai kaip ekologiško arba kaip perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produkto ir nenaudoja jo ekologinėje gamyboje, išskyrus atvejus, kai įtarimą galima pašalinti;
- d) jeigu įtarimas pagrindžiamas arba jeigu jo negalima pašalinti, nedelsiant informuoja atitinkamą kompetentingą instituciją arba prireikus atitinkamą kontrolės instituciją ar kontrolės įstaigą, ir pateikia, jei tinkama, turimą informaciją;
- e) visapusiškai bendradarbiauja su atitinkama kompetentinga institucija arba prireikus su atitinkama kontrolės institucija ar kontrolės įstaiga nustatant ir tikrinant priežastis, dėl kurių esama neleistinų produktų ar medžiagų.

Siekiant praktiškai įgyvendinti reikalavimą ir išlaikyti proporcingumą, kaip reikalaujama ir 28 straipsnio 1 dalyje, sąvoka „*buvimas*“ reikalauja atkreipti dėmesį į įtarimą keliančius faktus, kurie kelia abejonių dėl ekologiško produkto vientisumo (pvz., pažeidimus, kurie rodo, kad panaudotas neleistinas produktas arba kad nebuvo imtasi atsargumo priemonių²).

Kitais atvejais paprastai galima daryti prielaidą, kad užteršimo kilmė yra nekontroliuojama veiklos vykdytojo (pavyzdžiui, visur esanti tarša, „driftas“, nenutrūkstami procesai, kuriuose prevencinės priemonės yra techniškai ribotos). Taikant priemones, kurių reikia imtis, visada turi būti atsižvelgiama į „*proporcingumą*“³.

Jei turima informacijos apie galimą nukrypimą nuo Ekologinės gamybos reglamento, pirmiausia reikia patikrinti, ar ši informacija yra teisinga ir (arba) tinkama, pvz., ar laboratorinių tyrimų rezultatai yra tinkami.

Jei informacija yra tinkama, tai sukelia „*įtarimą*“. „*Buvimas*“ (pvz., patvirtintas teigiamas laboratorinio tyrimo rezultatas) neleistino produkto ar medžiagos turi būti patikrintas, siekiant nustatyti, ar kyla pagrįstų abejonių dėl produkto vientisumo (28 straipsnio 2 dalies b punktas).

2.4 Tyrimo seka

Tyrimu pagal 28 straipsnio 2 dalies b punktą siekiama nustatyti, ar turima informacija rodo, kad dėl neleistinų produktų ar medžiagų naudojimo ir (arba) netinkamų atsargumo priemonių buvo pažeistas ekologiškų prekių vientisumas.

Pirmasis etapas – patikrinti, ar **turima informacija yra tinkama**.

Jei informacija yra tinkama, įtarimas patvirtinamas, **antruoju etapu** veiklos vykdytojas turi identifikuoti ir atskirti produktą⁴, kol atvejis bus išaiškintas.

Trečiasis etapas – patikrinti, ar „*įtarimas*“ pagrindžiamas, kad **neatitikties Ekologinės gamybos reglamento reikalavimams arba įtarimo negalima pašalinti**. Pirmuoju atveju, jei užteršimas rodo, kad naudojama neleistina medžiaga ar produktas ar netinkamai įgyvendinamos veiklos vykdytojo kontroliuojamos atsargumo priemonės (28 straipsnio 1 dalis), arba jei yra požymių, kad nesilaikoma oficialių nurodymų.

„*Įtarimą*“, rodantį galimą neatitiktį, galima taip pat pašalinti arba pagrįsti atliekant vertinimą pagal Reglamento (ES) 2018/848 28 straipsnio 1 dalyje nustatytą sisteminių metodą, laikantis Reglamento (ES) 2021/279 1 straipsnio 1 dalies reikalavimų.

Sisteminis požiūris ir veiklos vykdytojo pagal 28 straipsnio 1 dalį parengta dokumentacija yra dalis to, ką tikrina ir tvirtina kontrolės institucija. Idealiu atveju ši metodinė procedūra turėtų būti integruota į esamas veiklos vykdytojo kokybės užtikrinimo (KU) specifikacijas.

Įgyvendinimo reglamento (ES) 2021/279 1 straipsnyje paaiškinamos veiklos vykdytojų pareigos, susijusios su Reglamento (ES) 2018/848 28 straipsnio 2 dalimi – Neatitikties požymių dėl neleistinų produktų ir medžiagų buvimo nagrinėjimas: pavyzdžiui, informacijos, į kurią reikia atsižvelgti atliekant vertinimą, tipas.

¹ Žr. Reg. (EU) 2018/848, 28 straipsnio 1 dalį *veiklos vykdytojas turi įdiegti ir įgyvendinti priemones, kurios yra proporcingos ir tinkamos, siekiant nustatyti ekologinės gamybos ir produktų taršos neleistiniais produktais ar medžiagomis riziką, įskaitant sistemingą esminių procedūrinių veiksmų nustatymą;*

² Žr. Reg. (ES) 2018/848, 29 straipsnio 2 dalies a ir b punktai

³ Žr. Reg. (ES) 2018/848, 68 konstatuojamoji dalis

⁴ Žr. Reg. (ES) 2018/848, 28 straipsnio 2 dalis „*[..veiklos vykdytojas] neteikia atitinkamo produkto rinkai kaip ekologiško arba kaip perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produkto ir nenaudoja jo ekologinėje gamyboje...*“

**Europos Parlamento ir
Tarybos reglamento (ES)
Nr. 2021/279 I straipsnio**

I dalis

(I) Siekdamas patikrinti, ar įtarimas gali būti pagrįstas pagal Reglamento (ES) 2018/848 28 straipsnio 2 dalies b punktą, veiklos vykdytojas vertina šiuos elementus:

a) jei įtariama, kad neatitiktis yra susijusi su įvežamu ekologišku produktu arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produktu, veiklos vykdytojas patikrina, ar:

i) ekologiško arba perėjimo prie ekologinės gamybos laikotarpio produkto etiketėje pateikta informacija sutampa su lydimuosiuose dokumentuose pateikta informacija;

ii) tiekėjo pateiktame sertifikate esanti informacija yra susijusi su realiai įsigytu produktu;

b) įtarus, kad neleidžiamų produktų ar medžiagų buvimo priežastis yra susijusi su veiklos vykdytojo kontroliuojamais veiksniais, jis turi išnagrinėti visas galimas neleidžiamų produktų ar medžiagų buvimo priežastis.

Pagal šį reglamentą, veiklos vykdytojas privalo patikrinti šią informaciją:

- produkto „identiškuumą“ (pvz., pavadinimą, kiekį, kokybę ir t. t.) (a)i),
- ekologinės gamybos sertifikatą ir jo ryšį su produktu ii) ir
- klausimą, ar įtarimą keliančio radinio priežastis priklausė veiklos vykdytojo kontrolės ar atsakomybės sričiai (pvz., aktualu, jei radinys rastas galutinio produkto patikrinimo metu). Šį tyrimą galima atlikti taikant sistemingą atsargumo priemonių metodą, nustatytą pagal 28 straipsnio 1 dalį.

Šiuo sąrašu apribojamos teisiškai nustatytos veiklos vykdytojo pareigos. Jos visada susijusios su veiklos vykdytojo turimais produktais. Šiame sąrašė konkrečiai daroma prielaida, kad sėkmingas tiekėjo ekologinės gamybos sertifikavimas užtikrina atitiktį visiems reglamento reikalavimams, įskaitant neleistinų produktų ir medžiagų nenaudojimą, atsargumo priemonių ir oficialių reikalavimų laikymąsi.

Priešingai, veiklos vykdytojas neprivalo sistemingai tikrinti ir dokumentuoti, ar tiekėjas nenaudojo neleistinų produktų ar medžiagų, nesiėmė atsargumo priemonių ar nesilaikė oficialių reikalavimų (Reglamento (ES) 2018/848 29 straipsnio 2 dalis), jei tiekėjas gali pateikti galiojantį ekologinės gamybos sertifikatą ir nėra įtarimų dėl sertifikato ar produkto identiškumo klastojimo.

Daugelyje situacijų produktų tiekėjams reikia pranešti apie klientų įtarimus ir paprašyti pateikti pastabas. Priklausomai nuo atvejo, patartina įtraukti tiekėjo kontrolės įstaigą / instituciją. Tiekėjų ir jų kontrolės įstaigų / institucijų pareiškimai gali suteikti svarbios informacijos sprendžiant, ar įtarimas yra pagrįstas, ar jį galima pašalinti. Pavyzdžiui, gaminyje jau galėjo būti patikrintas ir vėl išleistas į rinką per oficialų patikrinimą tiekėjo lygmenyje.

Jei atlikus tyrimą paaiškėja, kad įtarimas yra pagrįstas arba negali būti pašalintas, veiklos vykdytojas turi pranešti apie tai kontrolės įstaigai ir (arba) institucijai (28 straipsnio 2 dalies d punktas) (Reglamentą (ES) 2018/848) (žr. kitą skyrių). „Pagrįstų įtarimų“ atvejai.

Jei atlikus tyrimą paaiškėja, kad įtarimas dėl neatitikties Ekologinės gamybos reglamentui negali būti pagrįstas arba gali būti pašalintas, veiklos vykdytojas gali toliau perdirbti produktą ir pateikti jį rinkai. Atvejis turi būti dokumentuojamas. Kontrolės įstaiga patikrina procedūrą ir dokumentus.

Šio vadovo II dalyje pateikta procedūra padeda veiklos vykdytojams įvertinti, ar informacija apie neleistinų produktų ir medžiagų buvimą pagrindžia galimą neatitiktį Ekologinės gamybos reglamentui, ar šį įtarimą galima pašalinti.

2.5 Pranešimas kontrolės įstaigai ar institucijai ir pirkėjui

Jei veiklos vykdytojo atlikto tyrimo metu įtarimas dėl neatitikties pasitvirtina, apie tai turi būti nedelsiant pranešta kontrolės įstaigai (institucijai) (28 straipsnio 2 dalies d punktas) (Reglamentas (ES) Nr. 848/2008). Veiklos vykdytojas privalo bendradarbiauti aiškinantis įtariamą atvejį (Reglamento (ES) 2018/848 28 straipsnio 2 dalies e punktas).

Reglamento (ES) 2021/279 1 straipsnio 2 dalyje paaiškinta, kaip **ketvirtuoju etapu** veiklos vykdytojas turi **informuoti kontrolės įstaigas ar institucijas apie pagrįstą įtarimą arba kai įtarimo negalima pašalinti**.

Europos Parlamento ir

Tarybos reglamento (ES)

Nr. 2021/279 I straipsnis

(2) Tais atvejais, kai veiklos vykdytojas pagal Reglamento (ES) 2018/848 28 straipsnio 2 dalies d punktą informuoja kompetentingą instituciją arba tam tikrais atvejais kontrolės instituciją ar kontrolės įstaigą apie pagrįstą įtarimą, arba kai įtarimo negalima pašalinti, jis pateikia, jei tai tinka ir prieinama, bent šią informaciją:

- a) informaciją ir dokumentus apie tiekėją (pristatymo pranešimą, sąskaitą faktūrą, tiekėjo sertifikatą, ekologiškų produktų patikrinimo sertifikatą (angl. COI));*
- b) produkto atsekamumo informaciją, nurodant partijos identifikavimo duomenis, atsargų kiekį, parduotų produktų kiekį;*
- c) akredituotosios laboratorijos rezultatus, jei jie yra tinkami ir prieinami;*
- d) mėginių ėmimo formą, kurioje nurodomas mėginio paėmimo laikas, vieta ir taikytas metodas;*
- e) visą informaciją apie ankstesnį įtarimą, susijusį su konkrečiu neleidžiamu produktu ar medžiaga;*
- f) visus kitus dokumentus, kurie galėtų būti reikalingi siekiant išaiškinti atvejį.*

Prievolės informuoti ekologiškų produktų tiekimo grandinės dalyvius, kaip apibrėžta 1 straipsnio 2 dalies b punkte dėl atsekamumo, grindžiamos Bendroju maisto įstatymo reglamentu (ES) 178/2002 ir taikomos tik tiesioginiams tiekėjams (žr. ES (Reglamento (ES) 2021/279 1 straipsnio 2 dalį) ir pirkėjus (žr. Reglamento (ES) 2018/848 29 straipsnio 1 dalies d punkto iii papunktį).

Reglamento (ES) 2018/848 39 straipsnio 1 dalies d punkto iii papunktyje nustatyta, kad kilus „*pagrįstam įtarimui dėl neatitikties*“ pagal 27 straipsnio d punktą ir 28 straipsnio 2 dalies d punktą, kuri „*turi įtakos tų produktų vientisumui*“, apie tai nepagrįstai nedelsiant turi būti informuotas produkto pirkėjas.

Europos Parlamento ir

Tarybos reglamento (ES)

Nr. 2018/848 39 straipsnis

Papildomos taisyklės dėl veiksmų, kurių turi imtis veiklos vykdytojai ir veiklos vykdytojų grupės

(1) Veiklos vykdytojai ir veiklos vykdytojų grupės turi ne tik Reglamento (ES) 2017/625 15 straipsnyje nustatytus įpareigojimus, bet ir:

- a) registruoja duomenis, kuriais įrodoma, kad jie laikosi šio reglamento;*

d) parengdami deklaraciją, kuri patvirtinama parašu ir prireikus atnaujinama, pateikia:

...

iii) išsipareigojimą:

- nepagrįstai nedelsiant raštu pranešti produktų pirkėjams ir atitinkamą informaciją perduoti kompetentingai institucijai arba atitinkamais atvejais – kontrolės institucijai arba kontrolės įstaigai, jei patvirtintas neatitikties įtarimas, jei neatitikties įtarimo negalima pašalinti arba jei nustatyta neatitiktis, daranti poveikį aptariamų produktų atitiktčiai reikalavimams,

Veiklos vykdytojas privalo nedelsdamas informuoti kontrolės įstaigą arba kontrolės instituciją, jei kyla pagrįstų įtarimų dėl neatitikties, kaip kelis kartus aprašyta ir dar kartą pakartota Reglamento (ES) 2018/848 39 straipsnyje. Kadangi veiklos vykdytojui ne visada lengva įvertinti, ar produkto vientisumas buvo „pažeistas“, taip pat kaip išlaikyti „proporcingumą“ pranešant tiekimo grandinės dalyviams, reikalaujamas pranešimas klientams turėtų būti derinamas su kontrolės įstaiga arba kontrolės institucija.

II dalis

3. Įgyvendinimo vadovas ekologinės gamybos veiklos vykdytojams

Ši vadovo dalis padeda jums veikti pagal Reglamento (ES) Nr. 848/2018 reikalavimus, visų pirma pagal šio reglamento 27 straipsnį ir 28 straipsnio 2 dalį.

Pastaba: Kiekvienas veiklos vykdytojas turi būti tinkamai nusistatęs tikslią vidaus procedūrą, taikomą įtarus neatitiktį pagal Reglamento (ES) Nr. 848/2018 27 straipsnį ir 28 straipsnio 2 dalį, ir ją turi patikrinti kontrolės įstaiga. Visų pirma, siekiant išlaikyti proporcingumo principą, reikia atsižvelgti į veiklos vykdytojo dydį ir gamybos rūšį.

Tolesniuose skyriuose siūloma informacijos apie neatitiktį tikrinimo procedūra pagal 27 straipsnį, taip pat galimo pažeidimo, kurį lemia neleistinų medžiagų buvimas, procedūra pagal 28 straipsnio 2 dalį.

Šioje antroje dalyje daugiausia dėmesio skiriama augalų apsaugos veikliosioms medžiagoms. Taip yra dėl to, kad šios grupės medžiagos šiuo metu ir praeityje turėjo didžiausią poreikį būti išaiškintos. Tačiau neleistini produktai ir medžiagos iš kitų reglamente reglamentuojamų medžiagų grupių, pavyzdžiui, trąšos, pašarai, priedai, fermentai, priedai, kurie turi būti maišomi su augalų apsaugos produktais ir t. t., yra tokie pat svarbūs dėl galimo neatitikimo Ekologinės gamybos reglamentui kaip ir augalų apsaugos veikliosios medžiagos.

Kad geriau suprastumėte procedūrą ir klausimų sąrašus, tolesniuose skirsniuose pateikiamos nuorodos į įvairius pavyzdinius atvejus, kurie pateikiami priede. Verta perskaityti pavyzdžius, nes iš jų galima susipažinti su praktikoje taikomomis procedūromis.

3.1 Visų galimų ES ekologinės gamybos reglamento pažeidimų nagrinėjimo tvarka pagal 27 straipsnį

I etapas

Pirmiausia reikia patikrinti, ar informacija ir informacijos šaltinis apie galimus nukrypimus nuo ES ekologinės gamybos reglamento reikalavimų yra svarbūs.

Šiuo tikslu užduokite sau šiuos klausimus:

- Ar informacijos šaltinis yra patikimas?
- Ar iškyla su informatoriumi arba produktais susijusių konkurencijos klausimų?
- Ar galima „patvirtinti“ informaciją? (1 pavyzdys)
- Ar yra išsamesnės informacijos ir duomenų apie tiekėjus, produktus ar procesus (pvz., informacija apie kilmę, ekologinį sertifikavimą)?
- Ar užtikrinamas atsekamumas ir taip pat produktų identiškumas?

2 etapas

Jei informacija pasirodo esanti svarbi, atsiranda pagrindas „įtarti“ pagal 27 straipsnį, o atitinkami produktai ar procesai identifikuojami ir izoliuojami.

Vėliau reikia išsiaiškinti, ar šis „įtarimas“ pagrindžia neatitiktį reglamentui, ar „įtarimas“ gali būti pašalintas.

Šiuo tikslu užduokite sau šiuos klausimus: (2 pavyzdys)

- Ar „įtarimas“ kelia abejonų dėl prekių ar proceso „ekologiškumo“, t.y. ar dėl pažeidimo būtų galima panaikinti prekių ekologinės gamybos statusą pagal Reglamento (ES) Nr. 848/2018 42 straipsnio I dalį (pvz., galvijų tankumas tvarte yra per didelis)?
- Ar yra kokios nors papildomos informacijos, kuri patvirtintų ar paneigtų įtarimą, arba ar galima išsiaiškinti papildomą informaciją? (3 pavyzdys)

Jei atlikus tyrimą paaiškėja, kad „įtarimas“ yra pagrįstas arba negali būti pašalintas ir yra svarbus, veiklos vykdytojas apie įtarimą praneša kompetentingai institucijai arba kontrolės įstaigai ir pateikia visą turimą informaciją. (Reglamento (ES) 2018/848 27 straipsnio d ir e punktai)

Jei tyrimo proceso metu paaiškėja, kad informacija nėra svarbi arba kad „įtarimas“ nesusijęs su produkto ekologiniu vientisumu, produktą galima perdirbti arba pateikti rinkai. Procesas turi būti dokumentuojamas. Ši dokumentacija naudojama kaip tinkamo patikrinimo patvirtinimas ir dokumentuoja argumentus bei faktus, kuriais remiantis įtarimas buvo pašalintas. (Reglamento (ES) 2018/848 27 dalies c punktas)

3.2 Procedūra ir specialios rekomendacijos, jei yra nustatyta neleistinų produktų ir medžiagų pagal 28 straipsnio 2 dalį

I etapas

Pirmiausia reikia patikrinti, ar turima informacija yra svarbi. Kad tai išsiaiškintų, veiklos vykdytojams atitinkamais atvejais tikslinga pasikonsultuoti su asociacija, konsultantu, laboratorija ar kontrolės įstaiga.

Šis patikrinimas atliekamas trimis etapais:

Pirmiausia išsiaiškinkite, ar aptiktas produktas arba medžiaga yra leidžiama naudoti ekologinėje gamyboje, pagal Ekologinio reglamento 9 straipsnio 3 dalies 1 punktą (pvz., medžiaga arba produktas naudojama kaip veiklioji medžiaga augalų apsaugos produktuose, trąšose, maisto prieduose ar pagalbinėse perdirbimo medžiagose) arba nustatytą medžiagą arba produktą leidžiama naudoti laikantis Ekologinio reglamento II skyriuje nustatytų principų. Jei taip yra, nėra reikalo imtis veiksmų pagal Ekologinės gamybos Reglamento (ES) 2018/848 28 straipsnio 2 dalį.

- a. Patikrinkite išvados / informacijos svarbumą. Atsižvelgiant į turimą informaciją, šį veiksmą galima atlikti labai greitai (4 pavyzdys).

Klausimai, susiję su laboratorinių tyrimų rezultatais, padedantys patikrinti jų pagrįstumą;

- Ar galima atsekti laboratorinio tyrimo rezultatą iki tariamai paveiktos partijos? (6 pavyzdys)
- Ar yra informacijos apie mėginių ėmimą?
- Ar informacija apie mėginių ėmimą techniškai atitinka reikalavimus (procedūra ir dokumentai, įskaitant nuotrauką)?
- Ar yra kontrolinis mėginys?
- Ar laboratorija yra tinkama atitinkamai analizei atlikti?
- Ar tinkama atskaitomybės riba? Vertės, mažesnės už pranešimo ribą, nėra patikimos.
- Ar teisingai nurodytas rezultatų tikslumas, įskaitant svyravimo intervalą?

Kaip vertinate laboratorijos tinkamumą?

- Ar laboratorija yra akredituota mėginio (matricos) ir metodo deriniui pagal dabartinę DIN EN ISO IEC 17025 versiją?
- Ar buvo naudojamas tinkamas metodas?
- Ar laboratorija turi patirties, susijusios su šiuo matricos ir medžiagos deriniu? (Pirminiai rezultatai arba anksčiau nežinomos matricos kartais lemia neteisingus rezultatus; jie turėtų būti specialiai patvirtinti.)
- Jei nustatomos sudėtinės likučių apibrėžtys: ar teisingai nurodytas rezultatas (pažymėta suma, išvardyti visi atskiri komponentai, teisingai apskaičiuota suma)?
- Jei randama medžiagų, kurių patekimo šaltiniai yra skirtingi (pvz., ftalimidas, antrachinonas, fosfoninė rūgštis, ditiokarbamatai), ar į tai atsižvelgta atliekant vertinimą?
- Jei taikoma: ar laboratorija yra kokybės grandinės narys, ar įtraukta į tam tikrų asociacijų sąrašą ar panašiai (pvz., BNN-Monitoring, QS, DeLOG, relana®)?

b. Klaidingai teigiamų rezultatų pašalinimas

Norėdami atmesti klaidingai teigiamus rezultatus, elkitės taip:

- Analizuokite kontrolinį mėginį kitoje laboratorijoje.
- Užsakykite antrąją ekspertinę nuomonę pagal Reglamento 2017/625 35 straipsnį.
- Arba paimkite naują reprezentatyvų mėginį - galbūt su pakopine patikra.

Jei I a, b ir c punktuose nurodyti veiksmai patvirtina informacijos tinkamumą, yra „įtarimo“ pagrindas pagal 28 straipsnio 2 dalį. Pereikite prie 2 etapo.

Jei paaiškėja, kad radinys (informacija) negalioja arba yra klaidingai teigiamas, ši situacija dokumentuojama, o produktai apdorojami ir (arba) jais prekiaujama.

2 etapas

Jei rezultatas pasitvirtina, kyla **įtarimas dėl neatitikties pagal 28 straipsnio 2 dalį**. Tokiu atveju produktas turi būti **identifikuotas ir atskirtas**, jei tai dar nebuvo padaryta 1 etape.

3 etapas

Trečiasis etapas – patikrinti, ar rasti produktai ir medžiagos rodo, kad naudojama neleistina medžiaga ar produktas, taikomos netinkamos atsargumo priemonės ir (arba) nesilaikoma kitų reglamente nustatytų proceso kriterijų.

Pirmiausia reikia išnagrinėti Reglamento 2021/279 1 straipsnio 1 dalies reikalavimus.

Pagal Reglamento (ES) Nr. 2021/279 I straipsnio I dalį turi būti patikrinta **bent ši** informacija:

- Veiklos vykdytojas privalo patikrinti bent jau tai, ar ekologiško produkto etiketėje pateikta informacija sutampa su lydimuosiuose dokumentuose pateikta informacija ir ar tiekėjo pateiktame sertifikate esanti informacija yra susijusi su realiai įsigytu produktu (I straipsnio I dalies a punktas).
- Veiklos vykdytojas taip pat tikrina, ar neleistinų produktų ar medžiagų buvimo priežastis priklauso nuo veiklos vykdytojo. Tokiu atveju veiklos vykdytojas išnagrinėja visas galimas priežastis (I straipsnio I dalies b punktas).
- Be Reglamente (ES) 2021/279 nustatytų reikalavimų, tikslinga susisiekti su tiekėju ir (arba) jo kontrolės įstaiga ir paklausti jų apie problemą.

Daugeliu atvejų, priklausomai nuo situacijos, greitai paaiškės, ar įtarimas yra pagrįstas, ar jį galima pašalinti. Kitais atvejais reikia atidžiau išnagrinėti įtarimą, ar jis pagrindžia neatitiktį reglamentui, ar jį galima pašalinti. Daugeliui veiklos vykdytojų atitinkamais atvejais tikslinga pasikonsultuoti su asociacija, konsultantu, laboratorija arba kontrolės įstaiga.

Labai dažnai informacija, rodanti galimą įtarimą, paaiškėja tikrinant įvežamas prekes. Patikrinus, ar įtarimas yra svarbus, jį galima pareikšti pagal 28 straipsnio 2 dalį. Tuomet jis turi būti patikrintas pagal ES (Reglamento) Nr. 279/2021) 1 straipsnio 1 dalies reikalavimus. Tačiau reikėtų pažymėti, kad pagal 28 straipsnio 2 dalį dėl produkto procedūra pradeda tik tuo atveju, jei perkančioji įmonė turi produktą. Jeigu imant prekių mėginius (atsižvelgiama į prekių pirkimą, prekių neturėjimą) atsiranda informacijos, rodančios galimą įtarimą, apie tai turi būti informuotas produkto tiekėjas ir, jei taikoma, jo kontrolės įstaiga. Tuomet šis tiekėjas turi informacijos, kuri gali sukelti įtarimą pagal 28 straipsnio 2 dalį.

Diferencijuotesniam (28 straipsnio 2 dalies b punktas) prekės (žaliavos) užterštumo vertinimui, siekiant įvertinti, ar įtarimas yra pagrįstas, ar jį galima pašalinti, gali būti naudingi šie klausimai (pavyzdžiai pateikti I priede).

Dėl medžiagų ar gaminių naudojimo:

- Ar tiriamą veikliąją medžiagą tikslinga naudoti atitinkamoje kultūroje ar maisto produkte, t. y. ar ją tikslinga naudoti agronominiu ar technologiniu požiūriu?
- Ar yra įvairių galimų veikliosios medžiagos naudojimo būdų ir (arba) paskirčių?
- Kokie galimi kiti veikliosios medžiagos šaltiniai?
- Ar galima aptikti kelias / papildomas medžiagas, dėl kurių tikėtina, kad veiklioji medžiaga gali būti panaudota arba yra įprastinės kilmės?

Dėl atsekamumo ir partijos

- Ar užtikrinamas partijos atsekamumas ir (arba) skaidrumas? Ar veiklos vykdytojas turi kokių nors svarbių duomenų?
- 6. Žaliavos homogeniškumas yra labai svarbus vertinant ir analizuojant proceso klaidas. Ar tai yra produkto mišinys? Jei taip:
  - a) ar tai yra tik vieno tiekėjo produkto mišinys?
  - b) ar tai daugelio tiekėjų produktų mišinys?
  - c) ar tai yra vieno regiono, ar daugelio skirtingų kilmės šalių produktų mišinys?
  - d) jei dalyvauja daug tiekėjų ir (arba) taikoma c, ar įmanoma nustatyti skirtingas kilmės šalis? Ar galimos priemaišos gali būti priskirtos vienai ar kelioms kilmės šalims?
- Ar yra galimybių, kad priemaišos produkte atsirastų dėl produkto judėjimo, pvz.:
  - a) kontaktas su transporto ir sandėliavimo vietose esančiomis medžiagos arba sąlytis su įprastiniais produktais?
  - b) įvairūs galimi veikliosios medžiagos naudojimo būdai tiekimo grandinėje (augalų apsauga, sandėliavimo apsauga, dezinfekcija...)?

⁵ Taip pat galima susisiekti su kontrolės institucijomis ir įtraukti jas į šį procesą. Pagal Ekologinio reglamento 29 straipsnio reikalavimus, kontrolės įstaigos gali padėti veiklos vykdytojams priimti sprendimus (27 str. c) str. 28 str. 2 d. c)), ar atitinkama informacija pagrindžia įtarimą dėl neatitikties (arba įtarimo negalima pašalinti). Tai nėra ataskaita kontrolės įstaigai.

Dėl koncentracijos ir jos klasifikavimo:

- Ar turima palyginamųjų duomenų apie konkretų produktą ar procesą, atsižvelgiant į užterštumą ir atitinkamą gaminį ar procesus?
  - a) tiekimo grandinėje?
  - b) arba įmonėje iš tos pačios ar skirtingos kilmės medžiagų?
- Ar nustatytas kiekis veikliosios medžiagos rodo, kad gaminant, vežant ir perdirbant galėjo būti taikomi arba buvo nesilaikoma deramo patikrinimo reikalavimų, ar tai rodo, pavyzdžiui, foninę taršą arba „driftą“?
- Į kokius perdirbimo veiksmus reikia atsižvelgti? (EFSA <https://zenodo.org/record/1488653#.YNBWg0xCRPY> // BFR <https://www.bfr.bund.de/cm/343/bfr-datensammlung-zu-verarbeitungsfaktoren.pdf>)
- Ar yra veiklos vykdytojo vidinėje kokybės užtikrinimo sistemoje ir išorės lyginamosiose vertėse, pvz., stebėsenos programose, yra nurodytos specifikacijos?
  - Koks yra didžiausias leistinas likučių kiekis (DLK)?
    - a) ar koncentracija yra mažesnė už bendrąją atsargumo vertę – 0,01 mg/kg (Reglamentas (EB) Nr. 396/2005)?
    - b) ar koncentracija yra mažesnė už pranešimo ribą⁶
  - Ar tiekėjas turi kokių nors papildomų duomenų ir tyrimų rezultatų?
  - Ar yra kokių nors kitų ekspertų nuomonių iš atitinkamų organizacijų ar institucijų, kurios padėtų klasifikuoti nustatytus faktus (išvadas)? www.qm-votum.bio, residues.fibl.org, www.authent.bio

Jei atlikus tyrimą paaiškėja, kad „įtarimas“ yra pagrįstas arba negali būti pašalintas ir yra svarbus, veiklos vykdytojas apie įtarimą praneša kompetentingai institucijai arba kontrolės įstaigai ir pateikia visą turimą informaciją. (Reglamento (ES) 2018/848 27 straipsnio d ir e punktai)

Jei tyrimo proceso metu paaiškėja, kad informacija nėra svarbi arba kad „įtarimas“ nesusijęs su produkto ekologiniu vientisumu, produktą galima perdirbti arba pateikti rinkai. Procesas turi būti dokumentuojamas. Ši dokumentacija naudojama kaip tinkamo patikrinimo patvirtinimas ir dokumentuoja argumentus bei faktus, kuriais remiantis įtarimas buvo pašalintas. (Reglamento (ES) 2018/848 28 straipsnio 2 dalies c punktas)

⁶ Rekomendaciniame dokumente SANTE/12682/2019 ES Komisija terminą „Pranešimo riba“ (angl. Reporting Limit, RL) apibrėžia kaip mažiausią vertę, kurią pasiekus apie likučius pranešama absoliučiu skaičiumi. Pranešimo riba yra lygi kiekybinio nustatymo ribai (LOQ) arba už ją didesnė ir ją laboratorijos turėtų patikimai užtikrinti per 12 mėnesių laikotarpį.

4. Priedas. Pavyzdžiai

Toliau pateikiami pavyzdžiai, iliustruojantys procesų eigą ir praktinius klausimus įvairių tipų veiklos vykdytojams. Jie yra susiję su tais, kurie augina, gamina arba platina ekologiškus produktus. Aprašytų procedūrų tinkamumas negali būti galutinai įvertintas dėl skirtingo veiklos vykdytojų konteksto.

1 pavyzdys

Susirūpinęs klientas informuoja mėsininką, kad jam susidarė įspūdis, jog jo ekologiškų produktų tiekėjo XZ paukščiai atrodo labai prastai, neturi pakankamos galimybės išeiti į lauką ir kad išėjimo angos niekada nebūna atidarytos. Mėsininkas asmeniškai pažįsta tiekėją. Jis nedelsdamas iš anksto nepranešęs apsilanko pas tiekėją, kad susidarytų įspūdį apie padėtį vietoje. Jis apklausia tiekėją ir konsultuojasi su kontrolės institucija, ar paukščių augintojas turi kokių nors sunkumų.

Paaiškėja, kad ūkyje viskas tvarkoje, o informaciją pateikęs klientas yra ūkininko kaimynas, kuris su ūkininku ginčijasi dėl kvapų keliamų nepatogumų.

Remiantis šiais paaiškinimais, informacija nelaikoma svarbia ir bus pateikta.

2 pavyzdys

Kiaušinių gamintoja XYZ laiko 400 viščiukų mobiliuose laikymo vietose ir perka ekologiškus papildomus pašarus savo gyvūnams, kuriuos maišais reguliariai tiekia ABC pašarų gamykla. Kiekvieną kartą pristačius pašarus ji patikrina, ar krovinį lydintys dokumentai, įskaitant ir maišų etiketes, sutampa su informacija, nurodyta sąskaitoje faktūroje. Ji reguliariai tikrina, ar pašarų gamyklos ekologinės gamybos sertifikatas yra atnaujintas, naudodamasi svetaine www.bioc.info. Ji taip pat atsitiktine tvarka apžiūri prekes, tikrina jų išvaizdą ir kvapą.

Vieno pristatymo metu pristatytos siuntos kvapas (kitoks) ir išvaizda (gerokai tamsesnė) akivaizdžiai skiriasi nuo anksčiau pristatytų prekių. Palyginus su likusiomis ankstesnio pristatymo atsargomis, šie neatitikimai aiškiai patvirtinami.

1 situacija

Ūkininkė XYZ dar kartą patikrina krovinį lydintį dokumentus ir ekologinės gamybos sertifikatą ir nustato, kad visa informacija yra teisinga ir kad prekes galima aiškiai priskirti sertifikatui.

Tačiau, norėdama visiškai įsitikinti ir vykdyti savo pareigą būti rūpestinga, ūkininkė XYZ paskambina į pašarų gamyklą ABC ir atsakingiems darbuotojams išdėsto savo pastebėjimus. Jie nedvejodami atsako ir paaiškina, kad jusliniai nuokrypiai atsirado dėl naujos partijos ekologiškų pašarų sudedamosios dalies, kurios juslinės savybės gerokai skiriasi, tačiau pašarinė vertė yra tokia pati. Jie per pokalbių programą siunčia žaliavų nuotrauką, taip pat informaciją apie žaliavos ekologinį sertifikavimą ir kviečia ūkininkę pačią apžiūrėti žaliavas ūkyje.

Ūkininkė nuraminama, ji užfiksuoja informaciją ir parengia nedidelę atmintinę apie procesą. Kitą dieną ji lesina savo vištas naujaisiais pašarais.

2 situacija

Ūkininkė XYZ dar kartą patikrina krovinį lydintį dokumentus ir sertifikatą ir nustato, kad visi duomenys yra teisingi ir kad prekes galima aiškiai priskirti sertifikatui.

Tačiau, norėdama būti visiškai tikra ir vykdydama savo pareigą būti rūpestinga, ūkininkė XYZ paskambina į pašarų gamyklą ABC ir atsakingiems darbuotojams išdėsto savo pastebėjimus. Jie susierzina. Į išsamesnius paklausimus neatsako, o pašarų gamykla kategoriškai atmeta, kad su pašarais yra kas nors negerai. Ūkininkė nesulaukia jokio įtikinamo paaiškinimo ar įrodymų, kuriais būtų galima paaiškinti skirtumą.

Ūkininkei XYZ išskyta abejonių. Todėl ji apie incidentą praneša savo kontrolės institucijai. Kol kas ji pašarų nenaudoja. Ji vis dar turi šiek tiek atsargų iš ankstesnio pristatymo ir stengiasi nedelsiant gauti pakaitinį pristatymą.

3 pavyzdys

Arbatos gamintojas gamina aromatizuotą arbatą. Į ekologišką juodąją arbatą įpilama ekologiško apelsinų aliejaus. Atliekami pagaminto produkto organoleptiniai tyrimai, lyginamas masės balansas. Atlikus juslinį bandymą nustatytas keistas kvapas, labai primenantis mėtą. Todėl prekės nepatvirtinamos ir blokuojamos. Gamybos žurnaluose nenurodoma, kad buvo gaminta mėtų skonio prekė. Taip pat patvirtinta, kad gamybos įrenginys (-iai) buvo išvalytas (-i), o apskaičiuoti pagamintos produkcijos ir sąnaudų kiekiai sutampa. Atlikus tyrimus gamybos patalpose paaiškėjo, kad dėl vietos trūkumo sandėlio vadovas gamybos patalpose laikė įprastinių mėtų lapus. Todėl neįtariamas ekologinės gamybos reglamento pažeidimas.

4 pavyzdys

Arbatos gamintojas gamina aromatizuotą arbatą. Į ekologišką juodąją arbatą įpilama ekologiško apelsinų aliejaus. Pagamintas produktas ekologiškai patikrinamas, o gautas kiekis palyginamas su sąnaudomis. Atlikus juslinį bandymą nustatomas keistas kvapas, labai primenantis mėtą, be to, produkto mėginyje pastebimi žali lapeliai. Todėl prekės nepatvirtinamos ir blokuojamos. Gamybos žurnaluose užfiksuota, kad tos pačios dienos rytą toje pačioje gamykloje buvo gaminama įprastinė marokietiška mėtų arbata. Pagamintos produkcijos kiekiai taip pat 5 proc. didesni už apskaičiuotus sąnaudų kiekius. Iš pradžių kyla įtarimas, kad aromatizuota arbata buvo užteršta ją maišant. Dėl to ištiriami kiekvienos aromatinės arbatos talpyklos mėginiai ir pirmose dviejose iš dvylikos talpyklų randama neleistinų medžiagų.

Pasitvirtina įtarimas, kad valymas po mėtų arbatos gamybos buvo netinkamas, ir negalima atmesti neatitikties Ekologinės gamybos reglamento reikalavimams. Apie šį procesą pranešama atsakingai kontrolės įstaigai, kuri panaikina dviejų paveiktų talpyklų ekologinės gamybos statusą, o kitų dešimties talpyklų statusą dėl proporcingumo priežasčių patvirtina.

5 pavyzdys

Prekybos įmonė parduoda įvairių gamintojų aromatizuotus saldainius. Lyginamų produktų kainos labai skiriasi.

Raštu susisieki su žurnalu „Test“ bendrovė sužino, kad kainų skirtumą gali lemti naudojami aromatai (kvapiosios medžiagos), kurie atskiruose produktuose gali neatitikti teisės aktų reikalavimų.

Žurnalas „Test“ pateikia išsamius įrodymus ir nurodo, kad naudojamos kvapiosios medžiagos turi būti klasifikuojamos pagal Reglamento ES 1334/2008 16 straipsnio 5 ir 6 dalis, todėl jų neleidžiama naudoti ekologiškų maisto produktų gamyboje. Išsamiau išnagrinėjus pateiktus dokumentus ir tiekėjo pateiktą informaciją apie produktų sudėtį, taip pat pasikonsultavus su vidaus ekspertais, ši prielaida pasitvirtino.

Bendrovė nedelsdama pašalina prekes iš rinkos ir informuoja apie tai savo kontrolės įstaigą.

6 pavyzdys

Bendrovės XZY kokybės užtikrinimo skyriui klientas pateikia laboratorinių tyrimų protokolą, kuriame nurodomas padidintas kiekis sandėlio pesticido pirimifosmetilo. Nei mėginių tyrimo protokole, nei kitoje informacijoje nenurodoma, su koku produktu ir kokia partija susijęs atliktas laboratorinis tyrimas. Nuorodos į bendrovės prekes buvo pateiktos tik kliento atsiųstame elektroniniame laiške.

Atsakingas XZY bendrovės kokybės užtikrinimo skyriaus darbuotojas aiškiai prašo kliento pateikti susijusį mėginių ėmimo protokolą ir įrodymą, kad šis laboratorinių tyrimų protokolo rezultatas iš tikrųjų susijęs su XZY bendrovės pristatytais prekėmis. Kadangi atsiųstame mėginių ėmimo protokole taip pat nėra aiškios nuorodos į pristatytų prekių kilmę, bendrovės XZY kokybės užtikrinimo skyrius sustabdo tyrimą. Apie tai pranešama klientui ir tuo pačiu metu jis informuojamas apie bendrovės XZY užsakytus pristatytų partijų tyrimus.

7 pavyzdys

Arbatos gamintojas iš kontrolės institucijos gauna laboratorinių tyrimų protokolą juodosios arbatos iš Indijos, partija vis dar esanti jo sandėlyje. Indijoje esanti laboratorija aptiko neleistinų medžiagų.

Arbatos gamintojas pats ištyrė arbatą, kai ji buvo atvežta, ir šių medžiagų neaptiko. Be to, ankstesnėse partijose šių medžiagų niekada nebuvo aptikta. Gamintojas leidžia kontrolės institucijai paimti kontrolinį mėginį ir iširti jį savo laboratorijoje. Kontroliniame mėginyje neleistinų medžiagų taip pat neaptinkama.

Gauti rezultatai arbatos gamintojui kelia įtarimų ir jis pradeda atidžiau tirti incidentą. Šiuo tikslu jis paprašo kontrolės įstaigos patikrinti mėginių ėmimo tipą ir tyrimų laboratorijos akreditaciją. Kontrolės įstaiga nustato, kad Indijos laboratorija nėra akredituota tirti arbatos produktus. Indijos laboratorija specializuojasi vaisių ir daržovių tyrimuose ir neturi patirties bei įrangos, kad atitiktų specifinius arbatos produktų tyrimo reikalavimus. Be to, naudojami analizės metodai nėra tinkami arbatai tirti. Jie neatitinka ES tyrimų taisyklių. Mėginys buvo nusiųstas į Indijos laboratoriją analizei, tačiau tai buvo ne reprezentatyvus mėginys. Ne reprezentatyvaus mėginio priskyrimas yra negalimas: jo negalima priskirti partijai, taip pat niekaip negalima atsekti mėginio kilmės.

Kontrolės įstaiga atšaukia Indijos laboratorijos analizės rezultatus ir visus jais remiantis priimtus sprendimus ir pripažįsta kontrolinio mėginio rezultata. Tokiu būdu patvirtinamas prekių ekologiškumo statusas.

8 pavyzdys

Žolelių arbatos gamintojas atlieka pesticidų analizę gavęs prekes. Atlikus laboratorinių tyrimų analizę, iš Egipto atvežtoje ekologiškoje ramunėlių arbatoje nustatyta 0,03 mg/kg veikliosios medžiagos karbendazimo. Žolelių arbatos gamintojas sustabdo prekes. Žolelių arbatos gamintojas išigijo prekes tiesiogiai iš gamintojo (augintojo), todėl klausia žemės ūkio eksperto, ar medžiaga karbendazimas naudojama ramunėlių pasėliuose ir kokiais atvejais karbendazimas naudojamas.

Ekologiškos ramunėlių arbatos gamintojas (augintojas) išmano savo verslą ir pateikia tokią informaciją.

Karbendazimas yra fungicidas, naudojamas nuo vaisių ir daržovių grybelių. Tačiau ramunėlių pasėlius apdoroti karbendazimu nėra nei būtina, nei naudinga.

Ekologiškai auginamų ramunėlių laukas yra regione, kuriame yra daug įprastiniu būdu auginamų apelsinų plantacijų. Apelsinų plantacijose grybelių užkrėtimas yra problema, todėl naudojamas fungicidas karbendazimas.

Ramunėlių arbatos gamintojas (augintojas) žino, kad apelsinų plantacijose naudojamas karbendazimas, kurio didžiausias leistinas kiekis yra 0,2 mg/kg. Todėl jis reguliariai atlieka pavyzdinių šviežių ramunėlių mėginių karbendazimo tyrimus.

Tyrimus atlieka akredituota laboratorija. Laboratorija reguliariai nustato nedidelius karbendazimo pėdsakus, ypač 0,007 mg/kg aptikimo ribose. Karbendazimas pernešamas oru per vėją ir taip pat nusėda ant ekologiškų ramunėlių augalų.

Džiovinant ramunėles karbendazimo pėdsakai kaupiasi. Atliktų etapinių tyrimų duomenimis, koncentracijos koeficientas 4 yra realus.

Jei šviežioje žaliavoje nustatytas 0,007 mg/kg kiekis, džiovavimo proceso metu ramunėlėse jo koncentracija padidėja ir nustatomas 0,03 mg/kg karbendazimo kiekis.

Gamintojas jau kelerius metus regione tiria savo ramunėlių laukų mėginius (įskaitant džiovintas prekes). Tyrimų rezultatai atitinka pirmiau išvardytų dydžių eiliškumą. Šią informaciją apie neišvengiamą užterštumo lygį jis pateikia vaistažolių arbatos gamintojui.

Remdamasis ramunėlių augintojo pateikta informacija, žolelių arbatos gamintojas nemato pagrindo įtarti, kad tiekama ekologiška ramunėlių arbata neatitinka Ekologinės gamybos reglamento reikalavimų. Informacija yra suprantama, o prekių ekologinis vientisumas garantuojamas. Žolelių arbatos gamintojas išleidžia prekes, remdamasis turima informacija.

9 pavyzdys

Prieš įsigyjant juodosios arbatos partiją iš Indijos, atliekant vidinę rizikos vertinimo procedūrą patikrinami tiekėjo ekologinės gamybos sertifikatai ir tiekėjas. Tiekėjas vykdo veiklą jau daugelį metų, o rizika priskiriama prie „mažos“. Gavus prieš išsiuntimą iš Indijos paimtą mėginį, partija patikrinama laboratorijoje dėl pesticidų.

Tyrimų protokolai rodo, kad:

Antrachinonas 0,023 mg/kg

Cipermetrinas 0,014 mg/kg

Folpetas/ftalimidas iš viso: 0,39 mg/kg

Nustatyti cipermetrino likučiai reiškia, kad negalima tiesiog išleisti siuntos į rinką. Pagal vidaus instrukcijas visi likučiai, kurių kiekis viršija 0,01 mg/kg, turi būti ištirti. Dėl šio pažeidimo ir kilusio pradinio įtarimo importuotojas pateikia rezultatus tiekėjui ir prašo pateikti išsamią pažymą apie cipermetrino likučius. Rašytiniame pareiškime tiekėjas nurodo, kad ši medžiaga dažnai ir intensyviai naudojama įprastinėje žemdirbystėje, todėl dėl „drifto“ gali būti mažiau užterštos netikslinės teritorijos.

Importuotojo likučių vertinimo sistemoje nereikalaujama toliau tirti antrachinono ir folpeto, nes jau buvo moksliskai patvirtinta, kad šių radinių negalima aiškiai susieti su aktyviu naudojimu auginimo metu arba atsargumo priemonių nebuvimu.

Tiekėjo pareiškimai yra įtikinami ir patikimi, o tyrimas aiškiai užfiksuotas, todėl dabar partiją galima patvirtinti išsiuntimui, o pirminis įtarimas nepagrįstas.

10 pavyzdys

Prieš įsigyjant žaliosios arbatos partiją iš Kinijos, patikrinami tiekėjo ekologinės gamybos sertifikatai ir tiekėjas vertinamas pagal vidaus rizikos vertinimo procedūrą. Kadangi iš šio tiekėjo iki šiol nebuvo pirkti jokių prekių, jis priskiriamas „padidintos rizikos“ kategorijai. Gavus prieš išsiuntimą iš Kinijos paimtą mėginį, partija patikrinama laboratorijoje dėl pesticidų.

Tyrimų protokolai rodo, kad:

Antrachinonas 0,023 mg/kg

Cipermetrinas 0,014 mg/kg

Glifosatas 0,018 mg/kg

Lambda-cihalotrinas 0,004 mg/kg

Folpetas/ftalimidas iš viso: 0,39 mg/kg

Importuotojo likučių vertinimo sistemoje nereikalaujama tolesnių konsultacijų dėl antrachinono ir folpeto, nes jau buvo moksliskai patvirtinta, kad šių rezultatų negalima aiškiai susieti su aktyviu naudojimu auginimo metu.

Nustatyti kitų medžiagų likučiai reiškia, kad partijos negalima tiesiog išleisti vežti. Pagal bendrovės vidaus darbo instrukcijas dėl kitų veikliųjų medžiagų, bet kokie likučiai, viršijantys 0,01 mg/kg, turi būti ištirti. Dėl šio pažeidimo ir pirminio įtarimo importuotojas pateikia rezultatus tiekėjui ir prašo pateikti išsamų pareiškimą dėl trijų kitų pesticidų (glifosato, lambda-cihalotrino, cipermetrino) radimo. Remiantis tiekėjo atliktais tyrimais, pastarasis pareiškime aprašo, kad šios medžiagos plačiai ir dažnai naudojamos įprastiniuose ūkiuose ir kad negalima atmesti galimybės, kad auginimo plotai dėl „drifto“ taip pat buvo nedideliu mastu užteršti.

Tiekėjo teiginiai atrodo labai bendro pobūdžio, galimas taršos šaltinis nebuvo išsamiau ištirtas, o įrašai yra nenuoseklūs (netikslūs), todėl tai sustiprina įtarimą dėl įprastinių žaliavų patekimo (priemaišos). Partija atmetama ir neišsiunčiama, sutartis nutraukiama. Šiuo atveju pranešti apie incidentą atsakingai kontrolės institucijai neprivaloma, nes prekės dar nepriklausė importuotojui.

11 pavyzdys

XY šalies kontrolės institucija pateikia skundą dėl vietinio arbatos prekės ženklo arbatos pakelių mėginio, remdamasi šiais pesticidų rezultatais:

Antrachinonas 0,018 mg/kg

Cipermetrinas 0,014 mg/kg

Glifosatas 0,008 mg/kg

Gamintojui nurodyta nedelsiant sustabdyti pardavimus ir paprašyta pateikti komentarus, nes iš pradžių įtariama, kad nesilaikoma Ekologinės gamybos reglamento reikalavimų. Arbatos pakelių gamintojas išigyja prekes iš importuotojo ir pateikia importuotojo galiojantį ekologinės gamybos sertifikatą. Jis taip pat gali paneigti užterštumą savo įmonėje, naudodamasis pildymo sistemų valymo protokolais ir partijų atsekamumo protokolais. Atlikus įvežamų prekių patikrinimą taip pat nustatyta, kad tiekėjo dokumentai yra teisingi. Todėl daroma išvada, kad problema susijusi su žaliava, ir kreipiamasi į importuotoją.

Savo pareiškime importuotojas aprašo savo išsamią likučių vertinimo sistemą, o jo ekologinės gamybos sertifikatas įrodo, kad buvo tikrinama. Importuotojo vidinės likučių analizės palyginamos su kontrolės institucijos atliktomis analizėmis ir nustatoma tik nedidelių analitinių nukrypimų. Tai nepagrindžia importuotojo įtarimų dėl neatitikties ir jis susilaiko nuo likusių atsargų prekių blokavimo.

(A scenarijus) Kontrolės institucija priima pareiškimą, gali pašalinti įtarimą ir vėl patvirtinti prekes.

(B scenarijus) Kontrolės institucija nepriima pareiškimo: kyla teisinis ginčas.

12 pavyzdys

Žolelių arbatos gamintojas atlieka pesticidų analizę gavęs prekes. Atlikus ekologiškos rooibos arbatos iš Pietų Afrikos pristatymo laboratorinių tyrimų protokolą, laboratorijoje rasta 0,285 mg/kg iprodiono. Didžiausias leistinas iprodiono kiekis (pagal EB 396/2005) džiovintose vaistažolių arbatose yra 0,1 mg/kg. Žolelių arbatos gamintojas sustabdo prekes.

Nustatęs tokį kiekį, vaistažolių arbatos gamintojas įtaria, kad buvo panaudota neleistina medžiaga iprodionas. Todėl jis apie tai praneša kontrolės institucijai.

Kontrolės įstaiga ištyrė atvejį ir nustatė, kad iprodionas iš tiesų buvo panaudotas neleistinu būdu. Gamintojas nežinojo, kad ši medžiaga yra neleidžiama. Prekės buvo nesertifikuotos.